

megpróbáltatás és rengeteg szenvedés után, mely maga a „haláltól kölcsönvett élet”, magasabb szinten visszatalált hajdani önmagához, melyet megnevesített a fájdalom. Az, hogy az egykori ifjúból meglett ember lett és haja már őszbe vegyül, senkit sem keserít el, legkevésbé a költőt, hiszen maga vallja: „...mindent át kell élni és mindent éltetni kell, hogy örökre meglegyen” — az ív kiteljesedett: a kör pedig bezárult.

Bukarestben, az „Írók Házában” esténként magányos férfi üldögél asztala mellett. Magányát feloldandó, a lét végső kérdéseire keres választ, ahogy élete során eddig is tette. Mit is kívánhatnánk neki egyebet, mint hogy töprengései további művekben gyümölcsözzenek; népe üdvére, az emberiség szolgálatára.

BORSI-KÁLMÁN BÉLA

EUGEN JEBELEANU

A szárnyak és a föld

*A madár olyan mag amelynek szárnya van
de őt a föld nem szereti
gyökeret csak ott ver hol szél-szántotta
levegőben nyílnak hullnak levelei*

Szemiramisz

Geo Bogzának

*Gyűlöletes adomány ez,
hogy annyi halott után
még élnem kellett.
Mert nem kertben
éltem,
hanem vágóhídon.*

*Mondjam hát,
hogy rubin
a miriád vércsöpp.*

*Hazudjam hát, magam becsapva,
hogy ahol éltem, nem kötelen lógtak társaim,
hanem fényugár ringatta őket
Szemiramisz
árnyas kertjeiben.*

Csont és virág

*Levegő a virág
és virág a levegő
és úgy fáj minden csontom
az elszállni készülő*

Szomorúan vígan

*Vígat hogyan írhatnék
szomorú dolgokról?*

*Azt mondd, lehet, hiszen
gyémánt mosolyt is
könnyeket is
a zsebkendők befogadnak*

Aj, tudom: melyik melyiket

*De hol az a kendő
amelyik elfödne a Gödröt*

Jobb így

*Ti nem ismeritek ezeket a dolgokat, —
jobb is így.*

*A homok fölfüggesztett íve, csillagok magánya,
— meg-megszédülsz,
s érzed, fulladozol,
úgy körülvesznek az árnyak,
arcukat tőled elfordítják,
vagy széthulló levegő csupán az arcuk.
Szemed lehunyod, s azt hiszed, a szemhéjak csapdája
talán még foglyul ejti őket; és egyedül
suttogod el nevüket, vagy kiáltod, nehogy mindezt
[álomnak véld.*

*Nem álmodtál, nem álmodsz már többé.
Óreg vagy, s mégha fiatal volnál is —
mindegy. Nem éred utol önmagad.
S ha magad össze is szeded,
elszorul a szív,
tágra kell nyitnod a szád,
hogy még lélegezhess.*

Várod a halászt, hadd jöjjön s hadd szedjen föl
a száraz partról — és nincsen semmi remény,
hogy hálója a tengerbe visszabocsát...

Imádság

*Miatyánk, ki vagy a mennyekben,
szállj alá, hogyha vagy, a földre,
vess véget a halál viharának,
tedd kalappá mind a sisakot,
a holtak orcáját megsimogassad,
tartsd életben az élőt,
s ha atyánk vagy, maradj közöttünk,
változtass borra kiömlő vért
és civil menetté
bármely hadsereget.*

Amen

ZIRKULI PÉTER fordításai

Még egyszer az erdélyi román színhátszás kezdeteiről

A Tiszatáj 1978-as októberi számában a Bukarestben élő művelődéstörténész, Árvay Árpád cikket írt az erdélyi román színhátszás kezdeteiről. A szerző e témában kevésbé járatos magyar olvasó számára összefoglalja azokat a fontosabb kezdeményezéseket, amelyek 1849 előtt Erdélyben a román nyelvű színhátszás megteremtése érdekében történtek. A közlemény tanulságaira azért is érdemes újra visszatérni, mert a felszabadulás után Magyarországon megjelentetett egyetlen színhátszörténeti kézikönyv, az 1962-ben kiadott egykötetes Magyar Színhátszörténet néhány sorban intézi el a korabeli magyarországi nemzetiségi színhátszást, öt sort szánva az erdélyi román színhátszás kezdeteinek. Árvay Árpád írása is bizonyítja, hogy egy újabb, feltehetőleg az előzőnél korszerűbb és részletesebb monográfiában — egyebek mellett — a nemzetiségi színhátszó törekvéseknek is bővebb teret kell szentelni. Itt jegyezzük meg, hogy a felszabadulás után Romániában — akárcsak más szomszédos szocialista országban — több színhátszörténeti monográfia látott napvilágot, a román könyvkiadók tekintettel voltak az olvasók különböző rétegeire, s a népszerűsítő színhátszörténeti könyvektől a tudományos apparátussal készült akadémiai összefoglaló szintézisekig — széles skálán hozzáférhetők a román színhátszás múltbeli eredményei. A sokféle összefoglaló színhátszörténetekből tanulságul hadd hivatkozzam itt csak a két legfontosabbra: az Árvay Árpád által említett Ioan Massoff színhátszörténész több kötetben adta közre a román színhátszörténet különböző korszakairól